

Srpske, uz nekoliko je vanjskih suradnika i urednika pripremila i obradila ovaj rječnik glavna redakcija u sastavu V. Gortan, Z. Herkov i, kao predsjednik, M. Kostrenčić. Od izvora za rječnik upotrijebljeni su tiskom objavljeni statuti, notarske knjige, urbari, listine, povijesni i povijesno-pravni spisi itd., od najstarijih pisanih spomenika na našem tlu, dakako golemom većinom s hrvatskog područja, do god. 1500.

Rječnik ima dva sveska formata velike četvrtine, s ukupno 1362 dvostupačne stranice i 25.000 obrađenih riječi. Valja reći i to da se ovaj rječnik, što se tiče fonda latinskih riječi klasičnoga latinskoga, nadopunjuje s našim do danas najvećim, Divkovićevim *Latinsko-hrvatskim rječnikom* (Zagreb, 1900, II. izd., ima oko 20.000 riječi) tako da su u *Lexicon Latinitatis medii aevi Jugoslaviae* unesene samo one riječi klasičnog podrijetla, kojih nema u Divkovića, i one, koje Divković ima, ali im je u srednjem vijeku promijenjeno značenje.

Temeljni je dojam koji ostavlja ovo djelo: dosljednost u pristupu i obradbi građe, preciznost i funkcionalnost u isticanju svih grafija pojedinih riječi i potvrda za njih, istančana razlučenost značenja riječi. Svaka je riječ protumačena dvojako: na klasičnom latinskom i na hrvatskom, pa je time Rječnik podjednako upotrebljiv za našu i za međunarodnu znanstvenu javnost. Kod svake je potvrde uz natuknice naveden izvor i točna godina (ili stoljeće) njegova nastanka. Time su kronološki rasponi javljanja i rasprostranjenosti neke riječi sasvim jasno dani. Dodajmo tomu da su sve grafije iste riječi, kad god ih ima različitih, navedene svaka na svojem abecednom mjestu i uputnicom upućene na temeljni oblik kojega se riječ tumači i obrađuje.

Izvanredna je zamisao — a to nas sada ovdje najviše zanima — što su autori u rječnik unijeli iz ekscerpiranih izvora i sve riječi hrvatske (srpske) ili hrvatskog (srpskog) podrijetla, bez obzira jesu li u izvornom obliku ili manje-više latiniziranom, poprimivši i latinsku deklinaciju. Takvih riječi ima 784, ako sam ih dobro pobrojio iz popisa u dodatku na kraju II. sveska, gdje su posebno

još skupljene i slovenske riječi ili slovenskog podrijetla, riječi iz mletačkog dijalekta ili njegova podrijetla, zatim mađarske, njemačke, francuske, grčke, turske, arapske ili perzijske, hebrejske. Kad kažem da su hrvatske riječi u izvornom obliku, valja imati na umu da je samo mali broj riječi zabilježen u obliku koji po glasovnoj ili obličnoj strukturi, pa nerijetko i značenjem, nije izmijenjen. No to je u biti isto, čak je raznovrsnost grafija, u nekih riječi vrlo obilna, samo dobrodošla komponenta za bogatiju mogućnost uspoređivanja.

Naveo bih bar nekoliko natuknica toga tipa, s temeljnim grafijskim oblikom, godinom izvora i današnjom grafijom ili objašnjena značenja ako nije očito. Evo ih: *banovština* (god. 1344, varijantne grafije i oblici: banoscha, banoschina, banschyna), *bernestra* (1256, znač.: brnistra), *čalus* (1318, i grafija: scial, znač.: žal), *cravavi* (1284, znač.: krvavi), *crisanach* (1388, znač.: vrsta križem označena novca), *dub* (1106), *dubrava* (1312), *gonay* (1293, mnogo grafija i dosta latiniziranih oblika), *grebeniča* (1321, dosta grafija, među njima i: gribenica, gerbenizza, znač.: sađenica, položnica (loze), *gromacha* (1301, dosta grafija i oblika, među njima: grumacia, grumačus), *klanyecz* (1457), *kuhar* (1459), *kypar* (1382), *kyzelyna* (1445, znač.: kiselja jabuka / drvo), *mega* (1268, još varijant, grafije: mege, megye, meja, meia), *meiu* (1454, znač.: među), *pecleni* (1472) *raschrizje* (1474), *sfoita* (1331, znač.: svojta, dionici), *studenaz* (1249, v. i grafije: studenaç, studeneç), *vinotoc* (1066/67, znač.: vino-toča), *voischina* (1436, ostale grafije: voyscina, woyschyna, vostyna, znač.: vojna dužnost, otkup vojne dužnosti), *voscar* (1375, i dosta grafija, među njima: voschyar, vosgyar), *vrasda* (1272, 1394, znač.: vražda, krvna osveta), *vratarina* (1274), *vulicza* (1341), *zavod* (1191, znač.: obilaženje i bilježenje meda posjeda), *zavoius* (konac 12. st., latiniz. oblik za: zavoj), *zelemen* (1343, znač.: sljeme, bilo), *zreda* (14. st., znač.: red, stado, črijeda), itd.

Ako kažemo da gornje i sve ostale hrvatske riječi, zajedno sa svima slovenskim, talijanskim, mađarskim i dr., što ih nalazimo